

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Eylül ve Ekim Ayı Raporu

2021

KADAV KADINA YÖNELİK ŞİDDET RAPORU

EYLÜL VE EKİM AYI (2021)

HAZIRLAYANLAR

Betül Asker
F.Fulya Dağlı
Zehra Karahan

VERİ ANALİZİ

Clémence Dumas

TASARIM

Çağla Akdere

Dijital platformlar için hazırlanmış bu rapordaki veriler, kaynak gösterilerek kullanılabilir.

KADAV olarak, 5.sini çıkardığımız kadına yönelik şiddet raporlarında dayanışma içinde olduğumuz Türkiyeli ve göçmen kadınların şiddetle mücadelede yaşadıkları zorlukları deneyimlerimiz ve gözlemlerimizle sınırlı kalmak üzere paylaşmaya devam ediyoruz.

Geçtiğimiz aylarda sıklıkla vurguladığımız gibi, kadınların şiddet gördüğü evlilikleri sonlandırma süreçleri hem yasal düzenleme ve uygulamalar sebebiyle hem de şiddet faillerinin bu süreçte tekrar ve daha yoğun olarak şiddet uygulamaları nedeniyle kadınlara birçok mağduriyet ve sorun yaratmaktadır. Kadınlar ve varsa çocukları bu süreçte yalnızca failin şiddet tehdidi altında kalmıyor, sıklıkla doğrudan çeşitli biçimlerde şiddete maruz bırakılıyor ve hatta şiddet faili tarafından sırf boşanmak veya velayet istediği için öldürülüyorlar. Kadınların en çok eşleri ya da eski eşleri ve yakın akrabaları tarafından öldürüldüğü Türkiye’de, boşanmaların engellenmesi ve aile yapısının korunması amacıyla mecliste kurulan araştırma komisyonları ve raporlarına değil; kadınları şiddetten koruyan ve şiddet faillerini önleyen mekanizmaların geliştirilmesine, bu bağlamda yasaların etkin şekilde uygulanmasına ihtiyaç vardır.

Son aylarda dayanışma içinde olduğumuz kadınların deneyimleri, ekonomik kaygılar ve istihdam olanakları ile ayrımcılık ve her türlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten uzak şekilde yakınlarıyla güvende hissettikleri bir yaşam sürebilme nedenleriyle kadınların geçici koruma kimlik kaydının olduğu uydu illerinden farklı bir ilde yaşamak zorunda kaldıklarını göstermektedir. Önceki raporlarımızda bahsettiğimiz gibi, uydu ilinden farklı bir ilde yaşamak zorunda kalan göçmen kadınların, hak ve hizmetlere erişememeleri nedeniyle, hayatlarını idame ettirme ve şiddetten uzaklaşma bağlamında önemli güçlükler yaşadığını Eylül ve Ekim aylarında da gözlemlemiştik.

Mevzuatımızda yer alan uydu il düzenlemesi, toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler ve şiddet perspektifiyle uygulanmadığı için göçmen kadınların ve çocuklarının sağlık, eğitim, çalışma, sosyal destek gibi en temel haklarını kullanmalarının önünde yapısal bir engel haline gelmektedir. Örneğin şiddet gördüğü kişiden kaçarak başka bir şehre gitmiş ve boşanmak isteyen kadınların avukatlarına vekâlet vermeleri için uydu illerine yani, şiddet failinin onlara erişebileceği yere geri gitmeleri gerekmektedir; bu durum kadınlar üzerinde ekonomik ve psikolojik olarak yoğun bir baskı oluşturmakta ve özgürce karar almalarını engelleyen bir sorun oluşturmaktadır. Yol masraflarını karşılayamayan kadınlar ise, boşanmayı ertelemek zorunda kalmaktadır.

Yukarıdaki nedenlerle uydu ilinden farklı bir ilde yaşamak zorunda kalan göçmen çocuklar eğitim hayatından yoksun bırakılmakta dolayısıyla çocuk emeği sömürüsü ve çocuk yaşta zorla evlendirme riskleri ortaya çıkmaktadır.

Oysa göçmenlere yönelik uydu il düzenlemesi, kadınların ve çocukların hayatlarını zorlaştırıcı değil, kolaylaştırıcı olmalıdır. Bu nedenle tüm Türkiye’de toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı önleyici ve koruyucu mekanizmaların etkin şekilde işletilmesi ve güvenceli istihdam ile toplumsal cinsiyet eşitsizliğine duyarlı sosyal destek politikalarının uygulanması şarttır.

Şiddete maruz kalan kadınların failden şikâyetçi olma süreçlerinde hak ihlalleriyle karşılaştıklarını, ilk başvuru merkezlerinden biri olan karakollarda kimi zaman şikâyet başvurularının alınmadığını, gerekli yönlendirme ve bilgilendirmenin yapılmadığını hatta yanlış bilgilerin verildiğini dahi gözlemlemekteyiz.

Eylül ve Ekim aylarında sıkça deneyimlediğimiz gibi, velayetin kadında olmasına rağmen babaları tarafından kaçırılan çocuklar için şikâyette bulunan kadınlar, karakollarda şikâyetlerinin alınmadığını aktarmışlardır. Resmi nikâhın olmadığı durumlarda kural olarak velayet kadındadır. Ancak bu durumda dahi kolluk kuvvetlerinin gerekli işlemleri yapmayıp “O da çocuğun babası.” diyerek görevlerini ihmal ettikleri belirtilmiştir.

Türkiye’deki hak ve hizmetlere ilişkin gerekli kamu bilgilendirmesi yeterli olmadığı için göçmen kadınlar sıklıkla harekete geçememektedir. Kamu kurumlarındaki görevlilerin göçmen kadınların gerekli işlemlerinde yanlış bilgilendirmeleri ve şiddet faillerinin manipülasyonları kadınların doğru bilgiye erişimi önünde engel oluşturmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlar erkeklerin yanlış bilgilendirmesiyle çocukların kendilerine gösterilmeyeceğini, herhangi bir haklarının olmadığını düşünerek şiddetten uzaklaşmamaktadır.

Kamu kurumlarında gerekli tercüman desteğinin sağlanmaması kadınların haklara erişimleri önündeki çok büyük engellerden biri olarak devam etmektedir. Kadınların kendilerini anadillerinde ifade edememeleri kimi zaman yanlış anlaşılmalara yol açmakta ve kadınların şikâyet başvurularındaki sürecinin uzamasına yol açmaktadır. Özellikle karakollarda tercüman bulunmaması, tercüman olduğunda da kolluk kuvvetlerinin

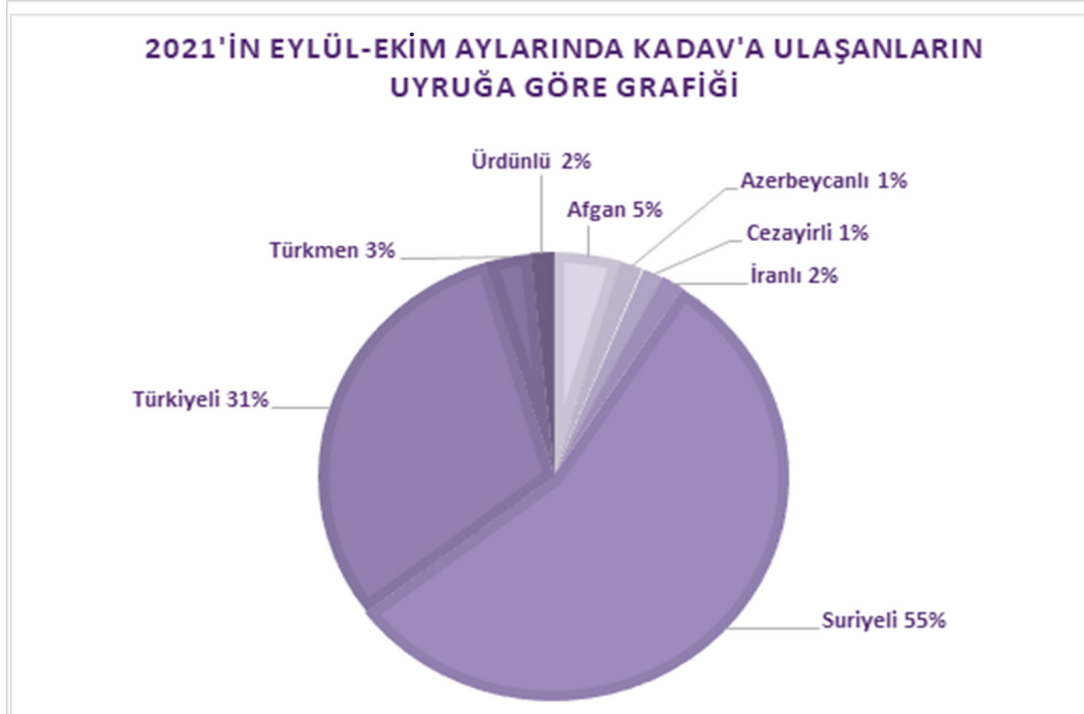
gerekli bilgilendirmeyi yapmaması yine kadınların güvenliğini riske atan uygulamalar olarak karşımıza çıkmaktadır.

ŞÖNİM sığınaklarında kalan kadınların aktarımları gösteriyor ki, güvenlik önlemleri adı altında benimsenen baskılayıcı uygulamalar, psikososyal destek hizmetlerinin yetersizliği, mahremiyet alanının gözetilmemesi, bakanlık tarafından sığınaklara ayrılan bütçenin kısıtlılığı sığınaklarda kadınların güvende ve iyi hissetmelerinin önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik güvenlik önlemi adı altında sosyalleşme ve telefon kullanma konusundaki kısıtlamalar, kadınlara yaşadıkları şiddetin mağduru değil, failiymiş duygusunu hissettirmektedir.

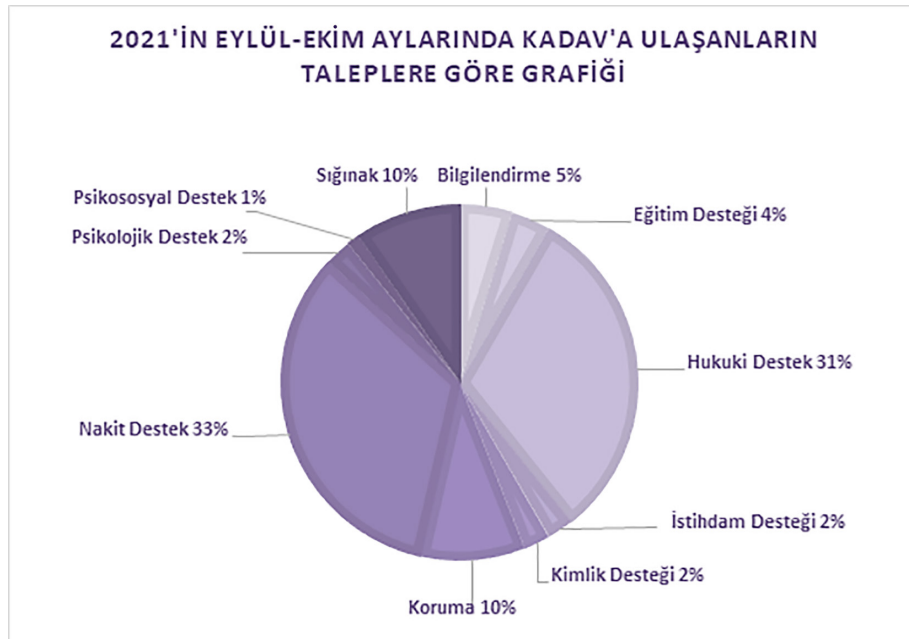
6284 Sayılı Kanun'da şiddetin fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik türlerinin tanımlanmasına rağmen başvuru mekanizmalarında sadece fiziksel şiddete yönelik tedbirlerin uygulandığını, kadınların diğer şiddet türleri için korunmadığını ayrıca faillerin de bundan güç alarak ilk bakışta tespit edilemeyecek biçimlerde fiziksel şiddet ve ayrıca psikolojik şiddet uyguladıklarını gözlemlemekteyiz.

Eylül ve Ekim aylarında kadınların deneyimleri bir kez daha göstermiştir ki, yetersiz ve cinsiyet eşitliğine duyarsız sosyal destek politikaları ve uygulamaları, özellikle boşanma sonrası süreçte kadınları güçsüzleştirmektedir. Şiddete karşı kadınları desteklemesi gereken karakol, sığınak, sosyal hizmet merkezleri, kaymakamlık gibi kurumların aksine daha da direnç kırıcı uygulamalar benimsediğini görmekteyiz.

Eylül ve Ekim ayları boyunca dayanışma içinde olduğumuz kadınların uyrukları ve taleplerine ilişkin grafikleri aşağıdaki gibidir:

2021 Eylül ve Ekim aylarında KADAV'a ulaşanların %55'inin Suriye, %31'inin Türkiye, %5'inin Afganistan, %3'ünün Türkmen, %2'sinin İran, %2'sinin Ürdün, %1'nin Azerbaycan ve %1'inin Cezayir uyruklu olduğu gözlemlenmiştir.

2021 Eylül ve Ekim aylarında KADAV'a ulaşanların %33'ünün nakit destek, %31'inin hukuki destek, %10'unun şiddetten korunma desteği, %10'unun sığınak, %5'inin bilgilendirme, %4'ünün eğitim desteği, %2'sinin istihdam desteği, %2'sinin psikolojik destek, %2'sinin kimlik desteği ve %1'nin psikososyal destek taleplerinde bulunduğu gözlemlenmiştir.

Eylül ve Ekim ayları boyunca dayanışma içinde olduğumuz kadınların deneyimleri ve gözlemlerimizin bir kısmını aşağıda paylaşıyoruz:

● Geçici koruma kaydı olan bir kadın evli olduğu ve şiddet gördüğü erkekten boşandığını, uydu ilinden farklı bir ilde yaşamaya başladığını bu sebeple de çocuklarını okula kaydettiremediğini ifade etti.

● Göçmen bir kadın evli olduğu erkek tarafından şiddete maruz kaldığını ve bu sebeple boşandığını, şiddet riskinin devam etmesi sebebiyle sığınma talebi ile karakola gittiğinde, kendisine yapılacak bir şey olmadığını söylediği, gidecek yeri olmadığı için kayıt ilinden farklı bir ilde gitmek zorunda kaldığını beyan etti.

● Dini nikâhla yaşadığı erkek tarafından fiziksel şiddete maruz kalan bir kadın polisi çağırdığını ama tekrar aynı evde yaşayacakları için birlikte olduğu erkekten şikâyetçi olamadığını, daha öncesinde bu erkeğin kendisini bilmediği bir yerde arabadan attığını, kızını yurtdışına kaçıracağını söylediğini, polise gittiğinde ise görevlilerin şikâyeti almak yerine kendisine velayet davası açmak zorunda olduğunu ve nikahsız yaşadığı erkeğin peşine düşemeyeceklerini söylediklerini bu sebeple aynı evde yaşamaya devam

ettiğini beyan etti.

● Geçici koruma kimlik kaydı olan bir kadın, eski evli olduğu erkek tarafından, maruz kaldığı şiddet sebebiyle uydu ilinden farklı bir ilde kaçmak zorunda kaldığını, yaşadığı ev ve iş yeri adresinin fail tarafından bulunduğunu, failin çocukları kaçırmaya ve ölümle tehdit ettiğini daha sonrasında da 2 çocuktan birini kaçırdığını aktardı. Bunun üzerine suç duyurusunda bulunmak ve koruma kararı çıkartmak için karakola giden kadın, talebinin alınmadığını, görevlilerin talebini almaları halinde deport işlemi başlatmaları gerektiğini ve bu sebeple sınır dışı edilebileceğini söylediklerini beyan etti.

● Bir kadın, evli olduğu erkek tarafından hem psikolojik hem de fiziksel şiddete maruz kaldığını, aynı zamanda bu erkeğin ailesi tarafından sürekli psikolojik şiddet gördüğünü, akabinde şikâyetçi olduğunu, failin darp izleri olması durumunda ceza alacağını bildiği için şu anda psikolojik şiddet uygulayarak kendisini tehdit ettiğini ve evdeki eşyalara zarar verdiğini belirtti. Koruma mekanizmalarının sadece fiziksel şiddeti dikkate aldığını, kendini güvensiz hissettiğini ve boşanmak istediğini beyan etti.

● Evli olduğu erkeğin fiziksel şiddetine maruz kalan bir kadın, darp raporu almak için hastaneye gittiğini fakat görevlilerin

failin hastaneye gelmemesi durumunda kendisine randevu veremeyeceklerini ifade ettiklerini bu sebeple darp raporu alamadığını beyan etti.

● Bir kadın dini nikâhla yaşadığı erkeğin çocuklarını kaçırdığını bununla ilgili karakola şikâyet etmek için gittiğinde karakoldaki görevlilerin kendisini dinlemediklerini; şikâyetini almadıklarını beyan etti.

● Bir kadın evli olduğu erkeğin kendisini şiddete maruz bıraktığını, failden şikâyetçi olup uzaklaştırma kararı çıkarttığını, failin evde yaşamayı sürdürdüğü için kendi ailesinin evine gitmek zorunda kaldığını, eşyalarının failin yanında kalmasından dolayı da mağduriyet yaşadığını beyan etti.

● Engelli maaşı alan bir kadın, boşanma sürecine girmesi sebebiyle ailesinin yaşadığı şehre giderek ikametini değiştirdiğini, bu sebeple de engelli maaşının kesildiğini, kendisine görevli memur tarafından yaklaşık 2 ay boyunca maaş alamayacağı bilgisinin verildiğini, başkaca geliri olmadığı için hayatını idame ettirmekte zorlandığını belirtti.

● Göçmen bir kız çocuğu, bir akrabası ve yaşadığı çevrede bulunan başka erkeklerin tecavüzüne maruz kaldığını, bu cinsel şiddet sonrasında gebelik gerçekleştiğini, bebeğin hastanede doğduğunu ve doğum sonrasında sosyal hizmetlerin bebeği kamu bakımı altına aldıklarını,

kendisine hukuki destek sağlanmadığını, soruşturma hakkında takipsizlik kararı verildiğini aktardı.

● Bir kadın yeğeninin şiddet gördüğü eşinden boşanmak için anlaşmalı boşanma talebiyle adli yardımdan avukat atamasının yapıldığını, avukatın ofisinde gerçekleşen anlaşmalı boşanma protokol hazırlığı görüşmesinde yeğeninin evli olduğuerkektarafından ağır şekilde fiziksel şiddete maruz kaldığını ve neticesinde yoğun bakıma alındığını, avukatın da şiddete maruz bırakıldığını belirtmiş ve hukuki süreç başlamış olmasına rağmen failin cezasız kalmasından endişe ettiğini ifade etmiştir. Danışanla yapılan takip görüşmesinde ise, yeğeninin gördüğü şiddet sonucunda maalesef hayatını kaybettiğini belirtmiştir.

● Göçmen ve Türkçe bilmeyen bir kadın, dini nikâhla yaşadığı erkeğin çocuklarını kendisine göstermemesi sebebiyle adli yardım bürosundan avukat talep ettiğini; avukatın atandığını, baronun tercüme desteği sağlamaması sebebiyle avukatı ile sağlıklı iletişim kuramadıklarını ve bu nedenle hukuki sürecin aksadığını ifade etti.

● Göçmen bir kadın evli olduğu erkekten boşanmak istediğini fakat yakınında Türkçe bilen biri olmadığı için barodan atanacak avukat ile görüşmeye gidemeyeceğini ve bu nedenle görüşmeyi ertelemek istediğini söylemiştir.

● Bir kadın, evli olduğu erkek ve bu erkeğin akrabaları tarafından psikolojik şiddete maruz kaldığını, bu sebeple sığınağa gitmeyi düşündüğünü fakat ŞÖNİM sığınak deneyimi olan bir arkadaşının sığınak koşulları ile ilgili aktardığı olumsuz deneyimler nedeniyle ŞÖNİM ile iletişim kurmaktan vazgeçtiğini aktarmıştır.

● Bir kadın evli olduğu erkekten boşandığı için ailesi tarafından dışlandığını ve iş ilanlarına başvurduğunda boşanmış olduğu için işverenlerin tacizine maruz kaldığını beyan etti.

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI

0212 251 58 50 | kadav.org.tr | info@kadav.org.tr

facebook.com/KADAVistanbul | twitter.com/Kadavist | instagram.com/kadav.tr